

KS. JACKOWSKI EMIL (1872-1917)

Urodził się 30 marca 1872 roku w Inowrocławiu. Był synem Oskara i Wandy z Mizgalskich. Maturę zdał w 1891 roku w Inowrocławiu, po czym studiował w seminariach duchownych w Poznaniu i Gnieźnie. Święcenia kapłańskie otrzymał 16 grudnia 1894 roku. Jeszcze tego samego roku zaczął pracę jako wikariusz w Śmiglu. Od lutego do końca marca 1895 roku był wikariuszem w Ostrogu. Potem przebywał w Krobi. 1 kwietnia 1898 roku został kapłanem prebendarzem w kościele poddominikańskim w Poznaniu, jednocześnie też nauczycielem religii w prywatnej szkole żeńskiej Anastazji Warnke w Poznaniu. Z początkiem 1900 roku został komendantem w Gostyniu, gdzie też w 1916 roku był instytuowany na proboszcza.

Mimo słabego zdrowia, udzielał się w różnych dziedzinach życia społecznego. W Krobi wybrano go do zarządu Towarzystwa Przemysłowego. Pełnił funkcję dyrektora tamtejszego Banku Ludowego. Był delegatem krobkiej spółki na sejmik Związku Spółek Zarobkowych 30 października 1897 roku w Miłosławiu, a we wrześniu 1898 roku na sejmik w Śremie (gdzie zasiadał w prezydium). W okresie strajku dzieci wrzezińskich w Gostyniu współorganizował wiec w obronie języka polskiego (23 kwietnia 1901 roku). Rozpędziła go policja, a kapłanowi wytoczono proces przed sądem w Lesznie o podburzanie do rozrzucania broszur polskich (został uniewinniony). Również w czasie strajku szkolnego 1906/1907 przejawiał aktywność, przemawiając m.in. na wielkim wiecu w Gostyniu przeciw zniesieniu języka polskiego w nauce religii.

Był też aktywny w polskim ruchu wyborczym, od 1904 roku jako sekretarz Komitetu Wyborczego powiatu gostyńskiego. Tegoż roku wziął udział w wiecu w Gostyniu przeciwko pruskim ustawom kolonizacyjnym. Jako członek Komitetu uczestniczył w wiecach wyborczych, wzywając do głosowania na Polaków podczas kampanii do izb ustawodawczych. W 50. rocznicę powstania styczniowego odprawił poranną Mszę św. za poległych powstańców (22 stycznia 1913 roku). Następnie, na zwołanym na cmentarzu zebraniu, wygłosił przemówienie okolicznościowe, za co ukarano go mandatem policyjnym w wysokości 50 marek.

Działał też w Towarzystwie Naukowej Pomocy im. Karola Marcinkowskiego (od 1904 jako sekretarz Komitetu TNP powiatu gostyńskiego). Od 1897 roku był członkiem Wydziału Historyczno-Literackiego PTPN, a od 1899 sekretarzem tego Wydziału. Przez wiele lat działał też w Towarzystwie Czytelni Ludowych. W latach 1914-1917 był prezesem TCL na powiat gostyński. Między innymi w styczniu 1913 roku przemawiał na miejscowym wiecu TCL, nawołując do umiłowania języka ojczystego, do poprawnego wyrażania się, jak też do domowej praktyki uczenia dzieci czytania i pisania. W latach 1915-1916 wydawał jedno z pierwszych w archidiecezji czasopism parafialnych pod nazwą „Tygodnik Kościelny dla Parafii Gostyńskiej”.

Dbął o rozwój stowarzyszeń i bractw kościelnych, powiększając ich liczbę w gostyńskiej parafii do trzynastu. Były to m.in. Sodaliczka Matek Chrześcijańskich, Żywy Różaniec, Bractwo Wstrzeźmięzliwości, Konferencja św. Wincentego à Paulo i inne. Szczególnie zajmował się młodzieżą. Już będąc wikariuszem w Poznaniu, był także wicepatronem Katolickiego Towarzystwa Terminatorów p.w. św. Alojzego (patronem był ks. Józef Kłos). W Gostyniu założył Towarzystwo Młodzieży Polsko-Katolickiej. Był jego patronem. W 1910 roku organizacja ta liczyła 90 członków.

Po objęciu parafii gostyńskiej wkrótce zachorował i poważnie niedomagał, poruszając się z laską. Mimo dolegliwości odnowił kościół parafialny (w latach 1901-1906) i założył nowy cmentarz (1915). Na początku I wojny światowej utworzył Komitet ratunkowy dla biednych miasta Gostynia i do końca brał udział w jego pracach.

Zmarł po krótkiej chorobie 13 maja 1917 roku i pochowany został na cmentarzu w Gostyniu. Był spokrewniony ze znaną wielkopolską rodziną Jackowskich.

L. Wilczyński, *Jackowski Emil (1872-1917)*, [w:] *Księża społecznicy w Wielkopolsce. Słownik biograficzny*, t. II (I-O), Gniezno 2007, s. 19-20.